30 januari 2026

Gezamenlijke reactie STIHWI consultatie namens NLHydrogen en Energie-Nederland.

NLHydrogen is de brancheverenigingdie de waterstofsector verbindt, versterkt en vertegenwoordigt. Samen gaan we voorop in de realisatie van een CO_2-vrije samenleving. Met kennisdeling, een energiek netwerk en duurzame oplossingen zorgen we dat onze leden koplopers zijn en blijven. Onze leden zijn actief in de hele waterstofwaardeketen, van productie en import tot systeem en infrastructuur en uiteraard de toepassing van waterstof.

Energie-Nederland is de brancheverenigingvoor partijen die betrokken zijn bij het produceren, leveren en verhandelen van elektriciteit, (groen)gas, warmte en waterstof. Wij vertegenwoordigen vrijwel de volledige energiemarkt in Nederland. Waterstof is van enorm groot belang voor het toekomstige energiesysteem en veel leden van Energie-Nederland ontwikkelen waterstofprojecten.

Namens de leden van beide verenigingen geven wij graag een reactie op de internetconsultatie voor de Stimulering Toename Inzet Hernieuwbare Waterstof in de Industrie (STIHWI)

U treft in deze reactie:

1. Vraagsubsidie in beleidsmix
2. Reactie op de STIHWI regeling
    a. Voor afnemers
    b. Voor producenten, terminals en leveranciers
    c. Aanvullende punten
3. Voortgang en voorstellen
    3.1 Vervolg op huidige aanpak
    3.2 Ruimte voor aanpassing van de regeling

Wij hopen met deze reactie een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van een effectieve en vooral succesvolle regeling. Uiteraard lichten wij de reacties in samenwerking met onze leden graag verder toe.

1. **Vraagsubsidie in beleidsmix**

Waterstofgebruik in de industrie komt moeilijk van de grond. In tegenstelling tot inzet van waterstof in de mobiliteit ligt er geen goed fundament in de huidige (Europese) wetgeving, waardoor de kosten niet doorgelegd kunnen worden naar eindklanten. Momenteel is er geen betalingsbereidheid bij afnemers van waterstof. Anders was de markt immers al op gang gekomen en was vraagstimulering niet nodig geweest. Doordat de “stok” maar beperkt toegepast kan worden is er sterk behoefte aan “wortels”. De huidige OWE subsidie is een goede stimulering, maar er is meer nodig om daadwerkelijk tot meer afname te komen en aan de Nederlandse lidstaatverplichting te voldoen.

NLHydrogen en Energie-Nederland verwelkomen daarom de introductie van vraagsubsidie om afnemers te stimuleren waterstof te gebruiken en aan de lidstaatverplichting te voldoen. In de basis is het een welkome aanvulling in de totale beleidsmix. Er zijn echter een aantal grote zorgen:

1. Het beschikbare budget van 662 miljoen euro is duidelijk ontoereikend om ook een extra volume waterstofafname tot stand te brengen wat in de buurt komt van de lidstaatverplichting.

2. De regeling is dermate complex vormgegeven dat het afnemers in de praktijk maar beperkt stimuleert om extra waterstof af te nemen met een reëel risico dat het beperkte beschikbare budget niet goed ingezet zal worden.

3. De introductie van vraagsubsidie kan niet het fundamentelere probleem van een gebrek aan genormeerde waterstofvraag compenseren. Aanvullende vraagcreatie door normering van groene (Europese) producten blijft noodzakelijk.

Op het 2e punt (de vormgeving van de regeling) gaan we in de rest van dit document verder in. De inzet van NLHydrogen en Energie-Nederland is om het beperkte beschikbare budget in ieder geval efficiënt in te zetten.

2. Reactie op de STIHWI regeling

In de basis zijn NLHydrogen en Energie-Nederland enthousiast over het initiatief om het gebruik van RFNBO-waterstof te stimuleren. Juist door aan de afnemers/gebruikerskant een subsidie te bieden kunnen zij een prikkel krijgen om ook te participeren. Een afnamesubsidie zou daardoor complementair kunnen zijn aan de OWE-subsidie voor elektrolyseprojecten in Nederland en ondersteuning bieden voor importprojecten. Op deze manier kan de voortdurende kip-ei situatie worden doorbroken. Een goede afnamesubsidie moet zich in onze optiek dus vooral richten op het faciliteren van afname van zo veel mogelijk kilo's waterstof in de industrie.

Zoals de STIHWI nu wordt voorgelegd, beoogt deze de inzet van hernieuwbare waterstof in de industrie te stimuleren door afnamezekerheid te creëren voor gebruikers van hernieuwbare waterstof en een bijdrage te leveren aan een gedeelte van de EU-lidstaatverplichting van ten minste 42% hernieuwbare waterstof(dragers) in de industrie in 2030 en 60% in 2035. Daarnaast heeft deze subsidiemodule als doel om het nemen van investeringsbeslissingen van waterstofproductie-installaties of waterstof-importterminals te versnellen.

Wij zien de toegevoegde waarde van een ketenaanpak maar merken dat de systematiek van koppeling tussen productie en afname de effectiviteit van het instrument vermindert. Wij vragen ons af of de STIHWI-regeling zoals deze nu ter consultatie wordt voorgelegd, voldoende doeltreffend is voor het op gang brengen van RFNBO-waterstofketens. Het ontwerp van de regeling maakt het enerzijds zeer moeilijk om überhaupt deel te nemen en geeft anderzijds veel risico en implementatieproblemen bij de deelnemers:

2a. Voor afnemers:

1. De subsidieontvanger (inboeker) moet met een complex systeem van regels en voorwaarden de subsidie verkrijgen en heeft zelf geen voordeel van de regeling. In dit systeem moet bovendien veel bedrijfsgevoelige informatie worden gedeeld door de leverancier aan de inboeker die later via WOO aanvragen beschikbaar komt. Dit is onnodig en ongewenst. De inboeker moet vervolgens het hele subsidiebedrag aan een op lange termijn vastgelegde leverancier van RFNBO-waterstof doorbetalen. Dit geeft een beperkte prikkel om te participeren.

2. De subsidieontvanger is daarmee bovendien afhankelijk van één project voor levering. Het risico om in zee te gaan met een innovatieproject dat niet het jouwe is, is groot. Zeker als de FID van de leverancier afhangt van de subsidietoekenning van de afnemer en binnen 3 maanden na toekenning genomen moet worden.

3. Voor afnemers die afhankelijk zijn van nieuwe projecten waar nog een FID voor genomen moet worden, is de doorlooptijd van de regeling in aanloop naar het eerste jaar van de looptijd (vanaf 1-1-2030) in veel gevallen te kort om bij de leverancier het productieproces te starten.

4. In de huidige fase van ontwikkeling van de waterstofmarkt is de aanpak om concurrentie in een openstellingsronde te waarborgen te zwaar (4.14.7 lid 3)
Als het doel is om de inzet van RFNBO waterstof te stimuleren, moeten aanvragen die aan de voorwaarden voldoen én in het budget passen, worden toegewezen.

5. Het uitsluiten van een partij voor deelname in een toekomstige STIHWI-tender wanneer deze in voorgaande rondes een beschikking heeft gehad en deze heeft teruggegeven, maakt de kans op (nieuwe) deelname kleiner.

6. Omdat de 'tijdelijke versoepeling van de inboekeisen' bij deze regeling niet van toepassing is, wordt het aantal bedrijven dat überhaupt toegang heeft tot RFNBO H2 tegen concurrerende tarieven tot enkele beperkt.

7. Om de haalbaarheid van een aanvraag te verifiëren, zijn uiteraard bewijsstukken nodig. Maar door de opzet van de regeling zorgt dit voor de aanvrager voor een zware administratieve last voor het aanleveren van die informatie.

2b. Voor producenten, terminals en leveranciers:

8. Voor nieuwe projecten is in veel gevallen infrastructuur, energie en doorlooptijd nodig. Met de gestelde termijnen zijn die factoren op 1 januari 2030 niet compleet aanwezig en kan er geen nieuwe productie worden gestart.

9. De gestelde looptijd van de subsidie voor de afnemer (4 tot 8 jaar) geeft voor de in de aanvraag betrokken leverancier of producent te weinig zekerheid op de lange termijn om de businesscase van een nieuwe installatie te maken.

10. Het nemen van een FID binnen 3 maanden na beschikking is een dermate korte doorlooptijd dat de vraagsubsidie in de praktijk bijna niet meegenomen kan worden in de complexe intern besluitvorming rondom een grote investering. Deze periode moet significant opgerekt worden. Bovendien mag er in de periode na de FID niets misgaan omdat in de huidige regeling de productie moet starten voor 1 januari 2030.

2c. Aanvullende punten:

11. De gehanteerde definities in de regeling zijn niet juist en zorgen voor verwarring. Wij vragen aandacht voor de consistentie in terminologie tussen deze subsidieregeling en de aankomende wetgeving, specifiek de concept-Implementatiewet herziene gasrichtlijn. Wij constateren dat de definities in de STIHWI-regeling, zoals 'waterstof-importterminal', afwijken van de definities die in het wetsvoorstel worden gehanteerd (zoals 'waterstofterminal' en 'transmissie- en distributiesysteem voor waterstofgas'). Om juridische onduidelijkheid en interpretatieverschillen gedurende de looptijd van de subsidie te voorkomen, adviseert NLHydrogen om de definities zo veel mogelijk te harmoniseren.

12. Het is voor de praktische uitvoerbaarheid van cruciaal belang dat de definitie van de infrastructuur waarover de waterstof wordt getransporteerd (het in de regeling genoemde 'waterstofnet') voldoende ruim wordt uitgelegd. Het moet duidelijk zijn dat de gesubsidieerde levering van waterstof niet alleen via het publieke landelijke net plaatsvindt, maar ook kan plaatsvinden via bestaande waterstofpijpleidingen, directe lijnen of gesloten distributiesystemen. Een beperking tot uitsluitend het publieke netwerk zou bestaande, efficiënte private logistieke oplossingen binnen industriële clusters onnodig uitsluiten en de uitrol van de waterstofeconomie vertragen.

13. STIHWI en OWE-subsidies kunnen gecombineerd worden, wat in principe investeringen voor de hele waterstofketen (zowel productie als afname) mogelijk maakt. Bij importprojecten ontbreekt die dubbele structuur nog - tegenover de STIWHI staat alleen een in grootte beperkt H2Global-instrument. Daarmee dreigen importketens niet van de grond te komen.

3. Voortgang en voorstellen

De reacties op de regeling tonen de complexiteit ervan aan. Dat wordt versterkt door de ambitie om zowel het gebruik van RFNBO-waterstof te stimuleren als de productie- of import daarvan te vergroten.

Om de regeling effectiever te maken, hebben wij een aantal voorstellen. Die hangen af van het vervolg op de consultatie. In ieder geval willen we benadrukken dat parallelle dossiers voor waterstof infrastructuur, nettarieven, productiesubsidies onverminderd belangrijk zijn om de doelen van de EU Lidstaatverplichtingen überhaupt te kunnen bereiken.

3.1 Vervolg op huidige aanpak

Wanneer de regeling volgens deze constructie wordt voortgezet, stellen wij het volgende voor:

- Verhoog het totale budget om het gebruik van RFNBO waterstof te vergroten, verruim de looptijd van de subsidie, zowel korter (<4 jaar) als langer (>8 jaar) Hiermee worden meer projecten mogelijk gemaakt en komen de doelstellingen voor de lidstaatverplichtingen meer in zicht.

- Verruim de periode waarin FID genomen kan worden naar ten minste 1 jaar na de beschikking en bied bovendien de mogelijkheid om nieuwe projecten ook na 2030 inbedrijf te nemen. De huidige termijnen bieden geen enkele ruimte voor vertraging en maken deelname daarmee niet aantrekkelijk.

- Maak het aantrekkelijk voor inboekers om deel te nemen aan de regeling door het principe los te laten dat de afnemer slechts als ‘doorgeefluik’ van de subsidie dient, terwijl hij wel investeringen in materialen en processen,- bewijs- en administratie heeft. Het moet bedrijfsmatig aantrekkelijk zijn. Uiteraard binnen een gezonde marktwerking die overwinsten voorkomt.

- Vereenvoudig de bewijslast voor de afnemer van RFNBO waterstof en hanteer gangbare methoden zoals Proof of Sustainability.

- Maak duidelijk dat niet gebruikte middelen terugvloeien in het budget.
  Wanneer een inboeker de HWI’s niet aan volgens de regeling tot waarde brengt maar op een andere manier verkoopt, blijft het gereserveerde bedrag beschikbaar.

- Maak de keuze om het gebruik van RFNBO waterstof technologie-neutraal te stimuleren en richt daar de regeling op in. Per tender moeten er meerdere beschikkingen uit de selectie komen dan nu. Zo ontstaat naast het aanbod van RFNBO uit elektrolyse en import terminals ook ruimte voor RFNBO waterstof op basis van chloor-alkali.

- Deze regeling hanteert andere termijnen en doorlooptijden dan andere subsidies voor de bouw en productie van installaties. Match de termijnen met andere instrumenten waarmee investeringsbeslissingen van waterstofproductie-installaties of waterstof-importterminals versneld kunnen worden.

- Een attentiepunt daarnaast is dat diverse afnemers een te klein afnamevolume hebben om individueel deel te nemen. De regeling zou daarom een onafhankelijke tussenpartij of 'aggregator' kunnen faciliteren om volumes van kleinere afnemers te bundelen, waarbij de prijsvertrouwelijkheid gewaarborgd blijft. Tevens stellen wij voor om de jaargrens van 20 ton jaarlijkse afname te halveren; daarmee wordt de subsidie toegankelijk voor meer partijen.

- Vanwege de vertragingen in het landelijke waterstoftransportnetwerk en de spreiding van industrie (cluster 6) kan een groot deel van de industriële afnemers enkel gebruik maken van deze subsidieregeling als ze beleverd worden via wegtransport (tube trailers). Dit is duurder dan via pijpleiding (vloeibaar maken en hogere transportkosten) en daarom vragen we het ministerie om met NLHydrogen te onderzoeken wat de impact is van dit kostenverschil op de levering van industriële afnemers die niet aangesloten zijn op een waterstofnetwerk en mogelijk een onderscheidt te maken tussen transport via pijp en weg in de tendersystematiek.

3.2 Ruimte voor aanpassing regeling

Wanneer na deze consultatie de wens en ruimte ontstaat om de regeling aan te passen, geven wij in overweging om deze om te bouwen naar een HWI-inkoopregeling. Met deze constructie zorg je ervoor dat de regeling simpel en hanteerbaar is voor afnemers van waterstof. En als afnemers makkelijk kunnen participeren bereikt het instrument zijn maximale effectiviteit voor de gehele waardeketen – ook voor producenten en importeurs van waterstof.

CE Delft heeft in haar studie Toetsing beleidsontwikkelingen waterstof van februari 2024 kort omschreven hoe zo'n inkooptender eruit zou kunnen zien. In het kort samengevat:

- De Nederlandse overheid koopt HWI's in bij bedrijven die onder de jaarverplichting vallen via regelmatige aankooptenders. Het aankoopbedrag is daarmee een RFNBO-'vraagsubsidie'.
- De door de overheid ingekochte HWI's worden vernietigd en niet doorverkocht. Als een HWI-tender is uitgeschreven, dan wordt die uitgevoerd. Anders zal dit leiden tot onzekerheid bij bedrijven die bij de tender betrokken zijn.
- De winnaar van de HWI-tender is het bedrijf dat – van de bedrijven die aan de tendervoorwaarden voldoen - de goedkoopste bieding doet.

Bij de uitwerking van deze regeling doen we de volgende aanbevelingen:

- Stel de juiste eisen aan de HWI's voor inkoop. Hiermee kan je ervoor zorgen dat bijvoorbeeld alleen RFNBO-compliant waterstof wordt ondersteund met de inkoopregeling, en dat de inkoop bijdraagt aan het behalen van het 42%-doel.
- Zorg dat de regeling ingezet kan worden voor alle soorten RFNBO-waterstof, zodat je zowel lokale productie van waterstof uit verschillende productiemethoden als import van waterstof kan faciliteren.
- Zorg voor een duidelijke horizon van budgetten, rondes en looptijd en creëer daarmee een prikkel voor afname en zekerheid voor bedrijfsvoering.
- Monitor de ontwikkeling van de waterstofmarkt, en pas nieuwe tenders hieraan aan. Hiermee kan je reageren op veranderende externe omstandigheden, en op- of afschalen in volumes of subsidieintensiteit afhankelijk van hoe snel de markt zich ontwikkelt. Het onderliggende doel (42% gebruik van RFNBO-waterstof in 2030) blijft uiteraard hetzelfde.

Wij hopen met deze reactie een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van een effectieve en vooral succesvolle regeling. Uiteraard lichten wij de reacties in samenwerking met onze leden graag verder toe.